

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 189)
udenrigsministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	7. november 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Udenrigsministeriets grundnotat om Europa-Parlamentets forslag om ændring af artikel 3 i Ombudsmandens statut.

Asiatisk Plads 2
1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Girokonto 3 00 18 06

7. november 2002

Nyt notat

- Baggrund

Den europæiske Ombudsmandsinstitution blev indført ved Maastricht-traktaten og trådte formelt i kraft i 1995 med udnævnelsen af Jacob Söderman (Finland), som blev genudnævnt for en femårig periode i 1999.

Det er ombudsmandens rolle, at beskytte borgerne bedre mod fejl og forsømmelser i EU-institutionernes forvaltning, samt gennem denne beskyttelse at styrke den demokratiske kontrol med EU's institutioner. I henhold til TEF artikel 195, stk. 4 fastsættes ombudsmandens statut ved Parlamentets beslutning efter høring af Kommissionen og godkendelse af Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Parlamentet og Rådet er ikke formelt b af Kommissionens udtalelse. Såfremt der ikke opnås kvalificeret flertal i Rådet for Parlamentets forslag, kan ændringerne i statuten ikke efterfølgende vedtages af Parlamentet.

Ombudsmanden anmodede ved skrivelse til Europa-Parlamentet af 13. december 1999 om ændringer i statuten fsva. angår

adgang til dokumenter og vidneforklaringer. Ombudsmanden foreslog tre ændringer af artikel 3, stk. 2:

9. Muligheden for at modsætte sig at give ombudsmanden adgang til en sag "*under behørigt begrundet henvisning til deres tavshedspligt*" skulle udgå.

9. Bestemmelsen om, at tjenestemænd ifm. vidneforklaring overfor ombudsmanden "*udtaler sig på vegne af og efter instrukser fra deres administrationer og har fortsat tavshedspligt*", skulle udgå.

Europa-Parlamentets forslag om ændring af artikel 3 i Ombudsmandens statut.

9. Det skulle indsættes, at medlemmerne af institutionerne og organerne skulle indgå i den kategori af personer, der efter anmodning fra ombudsmanden skal afgive vidneforklaring for denne. (Ombudsmanden har efterfølgende den 14. maj 2001 meddelt den relevante ordfører i Parlamentets Forfatningsudvalg, Teresa Almeida-Garett, at han ønskede at trække tredje forslag tilbage.)

Den 6. september 2001 tog Parlamentet stilling til ombudsmandens første og andet forslag. Parlamentet foreslog at fjerne muligheden at nægte adgang til dokumenter med henvisning til tavshedspligt og ifm. tjenestemænds vidneforklaring at fjerne de af ombudsmanden foreslåede ord i statuten (jf. punkt 2 ovenfor). Fsva. adgangen til dokumenter fra medlemsstaterne gik Parlamentet længere end ombudsmandens oprindelige forslag. EP foreslog således, at medlemssstaterne blot skal underrettes (og ikke som p.t. give samtykke), når der gives adgang til klassificerede dokumenter.

I henhold til proceduren for ændring af ombudsmandens statut blev Parlamentets beslutning herefter sendt i høring hos Kommissionen, som fremkom med en udtalelse den 6. marts d.å. (KOM(2002)133) om Parlamentets beslutning. Kommissionen påpegede primært, at ombudsmandens statut specifikt burde indeholde krav om, at ombudsmanden ikke må videregive indholdet af klassificerede dokumenter samt at princippet om forudgående samtykke bør fastholdes ift. udlevering af medlemsstaternes dokumenter.

2. Indhold

Parlamentets beslutning af 6. september 2001 foreslår ændring af artikel 3 i ombudsmandens statut fsva. adgang til dokumenter og afgivelse af vidneforklaringer.

Adgang til dokumenter:

Ombudsmandens gældende statut fastslår, at EU-institutionerne kun kan modsætte sig udlevering af dokumenter til ombudsmanden under henvisning til deres tavshedspligt. Ligeledes kan der kun gives adgang til dokumenter klassificeret som hemmelige i medfør af en lov eller en administrativ bestemmelse, når den pågældende medlemsstat forinden har givet samtykke hertil. Andre dokumenter (som ikke er klassificerede som hemmelige) fra en medlemsstat kan udleveres til ombudsmanden, når den berørte medlemsstat er underrettet.

Parlamentet foreslår, at fællesskabets institutioner skal give ombudsmanden adgang til alle de oplysninger han anmoder om, og give ham aktindsigt i og adgang til at tage kopier af ethvert dokument. Det understreges, at "dokument" i denne sammenhæng skal forstås som ethvert indhold uanset medium (papir eller elektronisk, lyd- eller billedoptagelser eller audiovisuelle optagelser). Fsva. adgang til klassificerede dokumenter fra medlemsstater, foreslår Parlamentet, at institutionerne skal give ombudsmanden adgang til disse efter at have underrettet den pågældende medlemsstat herom. Såfremt dokumenter klassificeret som hemmelige eller fortrolige overdrages til ombudsmanden foreslår Parlamentet, at statuten specifikt understreger, at

ombudsmanden eller hans personale ikke må videregive disse dokumenter. Dette gør sig allerede gældende ift. artikel 4 i ombudsmandens nuværende statut. Fsva. adgangen til ikke-klassificerede dokumenter, mener Parlamentet ikke, at medlemsstaterne skal underrettes om, hvis disse oversendes til ombudsmanden. Ændringer i ombudsmandens statut fsva. adgangen til dokumenter indgik ikke i ombudsmandens oprindelige ændringsforslag til statuten.

Vidneforklaringer:

Ombudsmandens nuværende statut fastslår, at fællesskabets tjenestemænd og øvrige ansatte efter anmodning fra ombudsmanden skal aflægge vidneforklaring, og at de i den forbindelse udtaler sig på vegne af og efter instrukser fra deres administrationer, hvorunder deres tavshedspligt fortsat er gældende.

Parlamentet foreslår ifm. tjenestemænds afgivelse af vidneerklæringer, at henvisningen til, at de udtaler sig på vegne af og efter instrukser fra deres administrationer samt er underlagt deres normale tavshedspligt, bortfalder. Derimod foreslår Parlamentet, at det indskrives, at tjenestemændene ifm. afgivelse af vidneforklaringer er forpligtet til at afgive sande og fuldstændige oplysninger.

3. Kommissionens holdning

I henhold til TEF artikel 195, stk. 4 fremkom Kommissionen den 6. marts d.å. med en udtalelse (KOM(2002) 133) om Parlamentets beslutning. Heri erklærede Kommissionen sig overordnet set enig i de principper, som Europa-Parlamentet vedtog i sin beslutning af 6. september 2001 om ændring af artikel 3 i ombudsmandens statut. Kommissionen fremkom dog med en række bemærkninger om, at ombudsmandens statut specifikt burde indeholde krav om, at ombudsmanden ikke må videregive indholdet af klassificerede dokumenter samt at princippet om forudgående samtykke bør fastholdes ift. udlevering af medlemsstaternes dokumenter. Ifm. ombudsmandsinstitutionens interne håndtering af udleverede klassificerede dokumenter henviser Kommissionen til de gældende regler for håndtering af klassificerede dokumenter internt i Rådet og Kommissionen, og opfordrer til at tilsvarende regler gøres gældende for ombudsmandens personale. Fsva. dokumenter fra medlemsstater opfordrer Kommissionen til, at der sikres overensstemmelse med principperne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1049/2001 om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter; rammeaftalen mellem Kommissionen og Parlamentet samt erklæring nr. 35 til Amsterdam-traktaten, som indeholder tilsvarende bestemmelser.

Fsva. afgivelse af vidneforklaringer accepterer Kommissionen, at kravet om disse afgives efter instrukser udgår, såfremt princippet om, at tjenestemænd ikke udtaler sig som privatpersoner, men i deres egenskab af tjenestemænd, og således fremlægger elementer og forklaringer om en sag, som de har ansvaret for at forvalte bibeholdes. Herved ønsker Kommissionen at fastholde, at tjenestemændene er bundet af forpligtelserne i medfør af vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber samt af TEF artikel 287.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Forslaget forventes ikke at få betydning for nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Gældende dansk ret

Der er ingen dansk lovgivning på området, da forslaget udelukkende vedrører fællesskabsniveauet.

6. Høring

Europa-Parlamentets forslag til ændring af artikel 3 i ombudsmandens statut er sendt i høring den 12. september 2002 til medlemmerne af specialudvalget vedrørende institutionelle spørgsmål samt alle øvrige ministerier, Miljøstyrelsen og Folketingets Ombudsmand. Der har ikke været bemærkninger.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Parlamentets forslag vurderes ikke at have nogen umiddelbare lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

1. Tidligere forelæggelse for Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Europaudvalget.

EU-sekretariatet